

భగవద్గీత అధ్యాయము 15

పురుషోత్తమ యోగము

శ్రీ భగవానువాచ ।
ఊర్ధ్వమూలమధః శాఖమశ్వత్థం ప్రాహురవ్యయమ్ ।
చందాంసి యస్య పద్మాని యస్తం వేద స వేదవిత్ ॥

అధశ్చోర్ధ్వం ప్రసృతాస్తస్య శాఖా
గుణప్రవృద్ధా విషయప్రవాలాః ।
అధశ్చమూలన్యనుసంతతాని
కర్మానుబంధీని మనుష్యలోకే ॥

న రూపమస్యేహ తథోపలభ్యతే
నాంతో న చాదిర్న చ సంప్రతిష్ఠా ।
అశ్వత్థమేనం సువిరూఢమూలమ్
అసంగశ్చ స్తేణ ధృడేన చిత్త్వా ॥
తతః పదం తత్సరిమార్గితవ్యం
యస్మిన్ గతా న నివర్తంతి భూయః ।
తమేవ చాద్యం పురుషం ప్రపద్యే
యతః ప్రవృత్తిః ప్రసృతా పురాణీ ॥

నిర్మానమోహో జితసంగదోషా
అధ్యాత్మనిత్యా వినివృత్తకామాః ।
ద్వంద్వైర్విముక్తాః సుఖదుఃఖసంజ్ఞైః
గచ్ఛంత్యమూఢాః పదమవ్యయం తత్ ॥

న తద్భాసయతే సూర్యో న శశాంకో న పావకః ।
యథత్వా న నివర్తంతే తద్దామ పరమం మమ ॥

మమైవాంశో జీవలోకే జీవభూతః సనాతనః ।
మనః పఞ్చానీంద్రియాణి ప్రకృతిస్థాని కర్షతి ॥

శరీరం యదవాప్నోతి యచ్ఛాప్యత్రామతీశ్వరః ।
గృహీత్వైతాని సంయాతి వాయుర్గంధానివాశయాత్ ॥

శ్రోత్రం చక్షుః స్పర్శనం చ రసనం ధ్రూణమేవ చ ।
అధిష్ఠాయ మనశ్చాయం విషయానుపసేవతే ॥

ఉత్క్రామంతం స్థితం వాపి భుంజానం వా గుణాన్వితమ్ ।
విమూఢా నానుపశ్యంతి పశ్యంతి జ్ఞాన చక్షుషః ॥

యతంతో యోగినశ్చైనం పశ్యంత్యాత్మన్యవస్థితమ్ |
యతంతోఽప్యకృతాత్మానో నైనం పశ్యంత్యచేతసః ||

యదాదిత్యగతం తేజో జగద్భాసయతేఽఖిలమ్ |
యచ్ఛంద్రమసి యాచ్ఛాగ్నో తతేజో విద్ధి మామకమ్ ||

గామావిశ్య చ భూతాని ధారయామ్యహమోజసా |
పుష్టామి చోషధీః సర్వాః సోమో భూత్వా రసాత్మకః ||

అహం వైశ్వానరో భూత్వా ప్రాణినాం దేహమాశ్రితః |
ప్రాణాపానసమాయుక్తః పచామ్యన్నం చతుర్విధమ్ ||

సర్వస్య చాహం హృది సన్నివిష్టో
మత్తః స్మృతిర్ జ్ఞానమపోహనం చ |
వేదైశ్చ సర్వైరహమేవ వేద్యో
వేదాంతకృద్వేదవిదేవ చాహమ్ ||

ద్వావిమౌ పురుషౌ లోకే క్షరశ్చాక్షర ఏవ చ |
క్షరః సర్వాణి భూతాని కూటస్థోఽక్షర ఉచ్యతే ||

ఉత్తమః పురుషస్త్యన్యః పరమాత్మేత్యుదాహృతః |
యో లోకత్రయమావిశ్య బిభర్త్యవ్యయ ఈశ్వరః ||

యస్మాత్ క్షరమతీతోఽహమక్షరాదపి చోత్తమః |
అతోఽస్మి లోకే వేదే చ ప్రథితః పురుషోత్తమః ||

యో మామేవమసమ్మాఢో జానాతి పురుషోత్తమమ్ |
స సర్వవిదృజతి మాం సర్వభావేన భారత ||

ఇతి గుహ్యతమం శాస్త్రమిదముక్తం మాయానఘ |
ఏతద్ బుద్ధ్వా బుద్ధిమాన్ స్యాత్ కృతకృత్యశ్చ భారత ||